

Kuka olet, minne menet? – Juurihoito-näytelmän draamatyöpaja

Laatinut teatteri-ilmaisun ohjaaja-opiskelija Tea Hagman (Metropolia AMK)

1) Juuret – lämmittelyharjoitus

Muunnos perinteisestä ketjuhipasta. Oppilaat liikkuvat tilassa. Kävelyn/juoksun rytmiä voi vaihdella hitaasta nopeaan tai tasoja vaihdellen (ylhällä ja/tai alhaalla). Yksi on jäänyt pääjuureksi, joka yrittää verkostoitua muihin. Juurakko kasvaa sitä mukaan, kun yksitellen jokainen saadaan kiinni osaksi juuria. Harjoitus päättyy, kun kaikki juuret on saatu kiinni ja osaksi isoa verkostoa.

2) Unelmia – patsaat

Näytelmässä Eskolla oli nuoruuden unelmia, jotka kuitenkin haihtuivat nopeasti. Tässä tehtävässä on tarkoitus tutkia mitä unelmia oppilailta on tulevaisuuden suhteen.

Oppilaat jakautuvat pareittain ja keskustelevat hetken tulevaisuuden suunnitelmista (keskustelu käydään niin hiljaa, että muut eivät kuule keskustelua). Jos oppilas ei vielä tiedä mitä haluaa tulevaisuudessa esimerkiksi työkseen tehdä, voi valita jonkin itseään kiinnostavan vaihtoehdon. Tämän jälkeen parit miettivät, minkälainen patsas voisi tuoda näkyväksi kyseisen toiveen (esim. ammatin) ja kokeilevat sen muodostamista. Kummankin toiveesta tehdään oma erillinen patsas. Patsaan voi toteuttaa pareittain tai kumpikin yksin. Patsaan suunnitteluun ei käytetä paljon aikaa (max. 5 min). Kun patsaat ovat valmiita, ne esitetään muille ja muut ryhmäläiset saavat arvata mistä unelmasta on kyse. Mikäli jotakin unelma-patsasta on vaikea keksiä, voi opettaja voi laittaa patsaan liikkumaan (ns. liikkuva patsas) pyytämällä patsaassa olijoita päästämään jotain ääntä ja tekemään jotain liikettä. Käydään läpi kaikkien patsaat yksitellen.

Harjoituksen lopuksi voidaan keskustella miten omista unelmistaan voisi pitää kiinni tai mitä aikoo tehdä unelmiensa toteutumisen eteen.

3) Lapsuuden valokuva-albumi

Jokainen ottaa mukavan asennon ja käy makuulleen lattialle, silmät kiinni. Ohjaaja ohjeistaa sanallisesti albumin selailijoita löytämään kuvia/hetkiä menneisyydestä. Milloin on ollut iloinen, milloin surullinen, milloin vihainen ja milloin onnellinen. Annetaan aikaa muistojen läpikäymiseen. Selailun jälkeen nousee ylös ja liikutaan tilassa. Napsautuksesta ohjaaja pysäyttää liikkeen ja määrittää tunnetilan jossa ollaan > jokainen hetkeksi ottaa asennon joka kuvastaa tuota ”valokuvan” hetken tunnetilaa. Näin tehdään kunnes kaikki tunnetilat on käyty läpi. Tunnetiloja ei tarvitse sanallistaa muille.

4) Juurien yhdistäminen

Tehtävä tehdään pareittain, aluksi kuitenkin yksin. Jokainen miettii sitä ”valokuvaa”, joka kosketti eniten. Jokainen tuottaa kehollisen liikesarjan, jossa 2 liikettä omasta tarinastasi (ei tarvitse olla realistisia, vaan tunnetilaa kuvaavia). Tämän jälkeen liikkeet yhdistetään parin kanssa yhteiseksi

kokonaisuudeksi = kehollinen dialogi. Saa käyttää ääntä jos tuntuu siltä. Dialogin rakentumiseen ja variaatioiden testailuun saa käyttää aikaa. Liikesarjaa voi luopua useita kertoja ja katsoa miten se muuttuu vai muuttuuko. Minkälainen uusi valokuva syntyy kahden ihmisen muiston kohdatessa? Lopuksi esitetään nämä pienet dialogit muulle ryhmälle.

VAIHTOEHTOISESTI: Valokuvan/valokuvien kokemukset kirjoitetaan tekstimuotoon ilman liikeilmaisua. Jolloin jokainen valitsee yhden kokemuksen josta kirjoittaa. Tekstejä jatkotyöstetään pareittain (kuten yllä), jolloin voi syntyä esim. lyhyt kohta, jossa käytetään repliikkejä. Tässä vaihtoehdossa kuitenkin tulee huomioida, että jotkut kokemukset voivat olla niin henkilökohtaisia, että niitä ei halua tuoda julkisesti näkyväksi muille.

HUOM: Yllä esiteltyä tehtävää voi ohjaavan opettajan kiinnostuksen kautta työstää eteenpäin (esim. kohtauksiksi, tanssiksi/liikkeeksi, lauluksi, tekstimateriaaliksi jne.)

5) Paluu tulevaisuuteen eli minne menet?

Janatehtävä, jos käsitellään tulevaisuutta yleisellä sekä henkilökohtaisella tasolla. Yksi tilan seinä tai pääty on janan ”täysin samaa mieltä” ja toinen pääty ”täysin eri mieltä”. Oppilaat menevät janalle. Oppilaille ohjeistetaan, että asettumalla janalla johonkin tiettyyn paikkaan he samalla vastaavat esitettyyn väitteeseen. Opettaja lukee väitteet/tulevaisuuden kuvat yksi kerrallaan ja oppilaat siirtyvät sen mukaisesti janalla. Väitteet, toteamukset tai tulevaisuuden näkymät voivat olla yhteiskunnallisia sekä henkilökohtaisia. Miten jokainen oppilas kokee oman tulevaisuutensa sekä ympäröivän maailman tulevaisuuden. Jokaisen väitteen jälkeen pysähdytään hetkeksi keskustelemaan aiheesta ja ajatuksista, mikäli niitä nousee. Opettaja voi pyytää muutamia janalla tuomaan esille sen, miksi valitsi sen paikan janalla, jossa seisoo. Näkemyksiä voi pyytää vertaamaan muiden janalla lähellä seisovien kanssa.

6) Kirje minulle

Jokaiselle oppilaalle annetaan paperi. Tarkoituksena on kirjoittaa kirje itselleen 20 vuoden päähän, jossa tuo näkyväksi mitä ajattelee tulevaisuuden minän tekevän silloin ja mitä ajattelevan, ja mitä menneisyyden minä ajattelee nyt tulevaisuuden minusta. Kirjeeseen voi siis kirjoittaa tulevaisuuden aiheet ja toiveet. Jokainen saa pitää kirjeen itsellään ja voi 20 vuoden päästä katsoa onnistuiko ja toteutuiko haaveet vai muuttuivatko ne. Lyhyemmästäkin aikavälistä voi olla kyse.

Kirjettä ei tarvitse näyttää kenellekään. Se on jokaisen henkilökohtainen viesti tulevaisuuden minälle. Vaihtoehtoisesti voi myös pohtia kohtauksen tulevaisuuden elämästään ja kirjoittaa mitä siinä tapahtuu.

VAIHTOEHTOISESTI: Kirjeen tai kirjoitustehtävän voi kirjoittaa myös miettimällä omaa sukuaan ja juuriaan. Tämä vaihtoehto olisi essee-muotoinen teksti. Pohdittavaksi annettavia kysymyksiä voivat olla esimerkiksi: Keitä sukusi tai perheesi jäseniä muistutat? Keneltä ihanteesi ja arvosi ovat peräisin? Kenen sukulaisesi kanssa jaat samankaltaisia unelmia? Onko sinulla lähisukulaisia, joiden kaltaiseksi haluaisit tai et haluaisi tulla? Kenen silmissä erityisesti haluaisit onnistua? Onko suvussasi, kuten Juurihoito-näytelmässä, joku sellainen henkilö jota et ole koskaan tavannut, mutta

haluaisit tietää mitä sukulaisellesi kuuluu? Onko sinun suvussasi tarinoita, jotka toistuvat sukupolvelta toiselle? Teksti voidaan säilyttää samalla tavalla kuin kirje minulle ja katsoa vuosien päästä mitä ajatteli suvustaan ja juuristaan silloin.

7) Purku

Työpajan tehtävistä on hyvä keskustella ryhmässä. Miltä ne tuntuivat, mikä tuntui vaikealta ja mitä positiivisia kokemuksia oman historian ja tulevaisuuden pohtiminen toi. Purussa voidaan keskittyä myös esimerkiksi vain yhteen tehtävään tai oppilaista nouseviin pohdintoihin.